

Avdelningen för vård och omsorg
Maj Rom

Motion 55 - Återinför patientansvarig läkare PAL

Beslut

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att motion 55 Återinför patientansvarig läkare PAL anses besvarad och inte föranleder någon ytterligare åtgärd.

att förbundet verkar för att betydelsen av fast vårdkontakt förstärks i lagstiftningen och att förstahandsvalet är patientansvarig läkare, den fasta vårdkontakten kan också vara kontaktsjuksköterska eller motsvarande

Motionen

Ella Bohlin, Stockholms län, Monica Selin, Västra Götalands län, Birgitta Södertun, Skåne län, Marie-Louise Forslund Mustaniemi, Södermanlands län och Mia Frisk, Jönköpings län, samtliga (KD) har i motion 55 föreslagit SKLs kongress **att** besluta för att verka för att ”patientansvarig läkare PAL” återinförs i nationell lagstiftning.

Styrelsen

Styrelsen delar uppfattningen att trygghet och tydlighet i vården är viktigt i all behandling. För att människor ska kunna leva ett självständigt liv är faktorer som kontinuitet i vårdrelationer, tillgänglighet till vård och omsorg samt information och delaktighet i planering och genomförande viktigt. När individen har komplexa behov ställs stora krav på helhetstänkande och samordning. Därtill är bemötandet avgörande för hur vården upplevs av den som tar emot den.

I takt med ökad kunskap och bättre medicinska möjligheter har nya patientgrupper kommit till. Det handlar om allt äldre personer som har behov av vård och omsorg från flera, allt mer specialiserade verksamheter samtidigt. Det finns idag ingen person i vården som kan ta ett helhetsansvar för alla de behandlingar och insatser som kan vara aktuella för en person. Det gäller såväl läkemedelsbehandling som kirurgiska åtgärder, hjälpmedel, rehabiliteringsinsatser och andra behandlingar. Forskningen visar att arbete i interprofessionella team är den bästa lösningen för dessa patienter.

I lagstiftningen om samordnad vårdplanering (SIP) som nu får allt större spridning i vårdens verksamheter finns föreskrifter för hur bedömning och planering utifrån den enskildes behov och önskemål ska resultera i en samordnad individuell plan. I detta arbete bidrar alla specialister med sin del. Tillsammans med patienten görs en planering där en samordnare ansvarar för att planen följs upp.

2010 ersattes lagstiftningen kring patientansvarig läkare (PAL) av ett krav på verksamhetschefen att utse en fast vårdkontakt för patienten när detta bedöms nödvändigt eller patienten själv begär det. Motivet till förändringen var att lagstiftningen om patientansvarig läkare inte haft avsedd effekt. Två utredningar från Socialstyrelsen har visat att ansvaret för patientens behov av samordning, kontinuitet och trygghet bör ligga på fler personer från flera yrkesgrupper som har kontakt med patienten.

Syftet med bestämmelsen om fast vårdkontakt är att förbättra patientens ställning med ökad delaktighet och självbestämmande i kontakterna med hälso- och sjukvården.

Bestämmelsen är tydlig med att verksamhetschefen alltid ska utse en fast vårdkontakt på patientens begäran och att patientens önskemål ska tillgodoses så långt det är möjligt. Den fasta vårdkontakten kan vara en läkare när detta bedöms lämpligt. Vissa patienter kan behöva fler än en fast vårdkontakt och de ska då kunna samverka och samordna sina insatser.

Lagändringen 2010 har öppnat för ett mer flexibelt arbetssätt där den person i teamet som är bäst lämpad i det individuella fallet utses till fast vårdkontakt. Ofta kan denna roll sammanfalla med att vara samordnare i den individuella vårdplanen.

Möjligheterna att göra alltmer avancerade insatser i vården kommer att fortsätta öka. För att människor ska få rätt behandling i rätt tid som skapar största möjliga värde i individens liv behöver vårdpersonalens förmåga att samordna sina insatser och att tillsammans göra helhetsbedömningar utifrån individens behov och önskemål stärkas. Detta skulle kunna ske genom att fördjupa och förfina arbetet med SIP och fast vårdkontakt som redan finns i lagstiftningen.

Att återinföra patientansvarig läkare (PAL) för alla patienter oberoende av medicinska behov kommer att öka administrationen ännu mer i hälso- och sjukvården och tillför mycket lite. En återgång till det gamla PAL-begreppet är inte svaret på de utmaningar som ligger i framtiden.

Återinför patientansvarig läkare PAL

Trygghet och tydlighet i vården är oerhört viktigt i all behandling.

Patientansvarigläkare (PAL) infördes i hälso- och sjukvårdslagen år 1991. Syftet var att främja kontinuitet och patientens anknytning till en viss läkare. 2010 infördes dock en ny bestämmelse i hälso- och sjukvårdslagen som innebär att verksamhetschefen ska se till att vården tillgodoser patientens behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet genom att verksamhetschefen ska utse en ”fast vårdkontakt” för patienten om det är nödvändigt, eller om en patient själv begär det. Det ersätter det tidigare kravet på att utse en patientansvarig läkare, PAL. Den fasta vårdkontakten behöver heller inte nödvändigtvis tillhöra sjukvårdspersonalen.

Enligt tidigare lagstiftning var vårdgivarna ansvariga för att tillgodose patienternas behov av samordning och kontinuitet i vården genom möjligheten att välja en fast läkarkontakt i primärvården och hälso- och sjukvårdens genom en patientansvarig läkare.

Tyvärr har resultatet blivit att det inte sällan saknas en läkare med ett övergripande medicinskt ansvar för patienter med svåra sjukdomstillstånd. Detta i sin tur skapar ett läge där patienter ”slussas runt” mellan olika vårdkontakter utan att någon har ett medicinskt helhetsintryck av patientens hälsotillstånd. För att undvika situationer där patienter utsätts för otydligt ansvarstagande och för att skapa mer av trygghet och en patientsäker vård bör det tidigare systemet med Patientansvarig läkare PAL återinföras i lagstiftningen. I samband med vård ska patienten ska ha rätt till en namngiven patientansvarig läkare (Pal) som sin fasta vårdkontakt.

Förslag

Med anledning av ovan nämnda föreslås SKL kongress besluta:

att förbundet verkar för att ”patientansvarig läkare PAL” återinförs i nationell lagstiftning.

Ella Bohlin (KD), ombud för Stockholms län

Monica Selin (KD), ombud för Västra Götalands län

Birgitta Södertun (KD), ombud för Skåne län

Marie-Louise Forslund Mustaniemi (KD), ombud för Södermanlands län

Mia Frisk (KD), ombud för Jönköpings län